

Iako postoji niz turističkih strategija i programa koji ističu potrebu za održivim razvojem turizma u Dunavskom regionu, specifične strategije usmerene ka održivom turizmu su relativno retke. Projekat INSIGHTS ima za cilj da promeni ovu situaciju formulisanjem smernica za izradu regionalne strategije i relevantnih preporuka za transnacionalnu politiku. Opšti cilj projekta je podsticanje održivog korišćenja prirodnog i kulturnog nasleđa uključenih područja u Dunavskom regionu u cilju očuvanja i unapređenja netaknutih lokalnih resursa koji pružaju izvanredan potencijal da ova područja budu atraktivne destinacije za spor turizam i stoga predstavljaju osnovu za razvoj odgovornog zelenog turizma.

TREĆA TRANSNACIONALNA STUDIJSKA POSETA, RADNI SASTANCI, MASTER CLASS I UPRAVNI ODBOR PROJEKTNIH PARTNERA – LENTI, MAĐARSKA

Lenti, centar manje razvijenog dela okruga Zala sa povoljnim uslovima za spor, zdrav i zeleni turizam, bila je lokacija sastanka projektnih partnera INSIGHTS koji je održan od 6. do 9. marta 2018. Godine. Zbog svoje lokacije ova oblast je bila delimično zatvorena i nije se industrijski razvijala nakon Drugog svetskog rata, pa je regija mogla dobro da očuva svoje tradiciju i gastronomiju. Fokus posete bio je na transnacionalnom učenju i razmeni iskustva u oblasti zdravih i zelenih turističkih proizvoda i IT rešenja u destinacijskom menadžmentu. Partneri su se upoznali sa primerima dobre prakse u okrugu Zala, počevši od pruge uskog koloseka, preko ture bunkerom i traktorom, do tradicionalne grnčarske radionice i vinarije Patohill.

Partneri su se sastali u utorak popodne u hotelu Thermal Hotel Balance Lenti sa 4 zvezdice i bili su dočekani od strane Laszlo Vigha, člana Narodnog parlamenta Mađarske. Predstavnik Vlade okruga Zala Tunde Molnarne Gazdag održao je kratak uvod o okrugu, nakon čega je usledio Master klas o učešću zainteresovanih strana za turizam i razvoj proizvoda koji je predstavila prof. Ulrike Probst-Haider sa Univerziteta BOKU. Dve profesionalne prezentacije o razvoju aplikacija na bazi otvorene turističke baze koju je predstavio Janos Sikala iz INFOtec Ltd. i koncept "Smart Destination" koji je predstavio Sandor Semsei iz CHROME-SOFT doo bile su deo Master klasa.

Sreda je počela posetom izložbi "Bogatstvo Gocsej, šume i drvo" i putovanjem u Csomoder prugom uskog koloseka. Železnička pruga između Lenti i Kistolmacs dužine 32 km koristi se za putnički prevoz. Vozovi prolaze kroz mala sela, povezujući nekoliko turističkih atrakcija u južnom delu Zale. Vlasnik (kompanija Zalaerdo) takođe je osnovao šumarsku školu sa posebno opremljenom učionicom u sklopu vagona svom potrebnom tradicionalnom i digitalnom opremom, tako da studenti mogu posmatrati i ispitati floru i faunu šuma, voda ili livade.

Dan je nastavio turom kroz bunker u Lovasiju, ostavština hladnog rata pedesetih godina. Elementi takozvane "Mađarske maginotske linije", linije odbrane dužine 630 km duž južne granične oblasti zemlje, mogu se posetiti u šumama u blizini sela Lovaszi. Danas su tematske ture organizovane ovde za turiste kako bi se otkrili stari bunker i ostali ostaci linije odbrane. To je dobar primer kako iskoristiti istorijska mesta kao turističke destinacije.

Zatim je sledio tematski sastanak i sastanak upravnog odbora u hotelu Biser Vellness hotela Gosztola. G. Gusztav Csomor, projektni saradnik iz Zajedničkog sekretarijata Dunavske transnacionalne programa, pridružio se partnerima na prvom godišnjem pregledu projekta INSIGHTS gdje je razmatran status implementacije projekta i napredak radnih paketa. Razmatrana su i pitanja vezana za upravljanje projektima i komunikacijske aktivnosti zajedno sa metodom "Smart model za integrisani spori, zeleni i zdrav razvoj turizma".

Dan je završen večerom u Vinariji Marton, porodičnom imanju na Lenti-brdu. Glavni cilj vlasnika je da se posetioci upoznaju sa lokalnim vinima slovenačko-mađarske pogranične regije i ponudi im tradicionalnu domaću hranu u svom autentičnom vinarskom podrumu.

Narednog dana partneri su otputovali u Marokfold, gdje su obišli Traktorski put do Hetesa. Tokom putovanja traktorima moglo se doći do područja, do kojih nije lako stići automobilom, a predaleko je biciklom ili pešice. Partneri su bili u mogućnosti da provere svoje vajarske i grnčarske veštine u keramičkoj radionici Rezso Csotar u Szentgiorgivolgi. Stari majstor i njegovo gostoprimstvo su u prirodnoj harmoniji sa nasleđenom tradicijom profesije.

Poslednja stanica studijske posete bila je Vinarija Patohil. Bilo je šest starih vinskih podruma obnovljenih kao vinarija u vinogradima u malom selu Petrikeresztur. Romantične vinske kuće nalaze se daleko od naselja, u blizini šuma koje nude mirno mesto za opuštanje i približavanje prirode.

Sledeća multilateralna studijska poseta održaće se u Rumuniji u junu 2018.godine.

INSIGHTS – PRIKUPLJANJE PRIMERA DOBRE PRAKSE U SPOROM, ZELENOM I ZDRAVOM TURIZMU U DUNAVSKOJ REGIJI I ŠIRE

03-04-2018

Područje na kojem se realizuje projekat INSIGHTS pruža izuzetan potencijal za spor turizam, najbrže rastući segment globalne turističke industrije koji privlači i mlade i starije stanovništvo. Istovremeno, rastuća turistička potražnja može ugroziti bogatu i osetljivu prirodu i vrednu lokalnu imovinu ovih ruralnih destinacija. INSIGHTS se fokusira na Dunavski region, koji se obično karakteriše impresivnim prirodnim i kulturnim nasleđem i daje smernice za izgradnju regionalne strategije i srodne transnacionalne preporuke u cilju podrške ovim destinacijama da se fokusiraju na održivije i ekološki prihvatljive oblike turizma.

Iako postoji niz turističkih strategija i programa koji ističu potrebu za održivim razvojem turizma u Dunavskom regionu, specifične strategije usmerene ka održivom turizmu su relativno retke. INSIGHTS ima za cilj da promeni ovu situaciju pružanjem smernica za izgradnju regionalne strategije i srodnih preporuka o transnacionalnoj politici. Opšti cilj projekta je podsticanje održivog korišćenja prirodnog i kulturnog nasleđa uključenih područja u Dunavskom regionu kako bi se očuvali i nadogradili netaknuti lokalni resursi koji pružaju izvanredan potencijal da ove područje postanu atraktivne destinacije za zdrav i spor turizam i stoga predstavljaju osnovu za procvat odgovornog zelenog turizma.

Da bi se postigao opšti cilj projekta, postavljena su tri specifična cilja, a to su tematski stubovi koji se koriste kao okvir za prikupljanje dobrih praksi:

- Uspostavljanje integrisanih šema upravljanja održivim turizmom;
- Promovisanje koordiniranih i pametnih turističkih proizvoda povezanih sa zelenim putevima;
- Podsticanje ekološkog i zdravog života kroz zeleni turizam.

Svrha prikupljanja primera dobrih praksi je da se sumiraju najsavremeniji pristupi u sporom, zelenom i zdravom turizmu koji mogu poslužiti kao vodič za Dunavski region. Iako se tokom procesa selekcije snažno fokusiralo na Dunavski region, odabrane dobre prakse su iz celog sveta. Cilj je da se doprinese održivom razvoju spornog, zelenog i zdravog turizma, ybog čega istraživanje nije bilo ograničeno na određeno područje, jer iskustva iz drugih delova sveta mogu poslužiti kao ilustracije za područje Dunava.

Tokom 2017. godine, partner projekta CEEweb izvršio je istraživanje o najsavremenijim dobrim praksama u sporom, zelenom i zdravom turizmu. Prateći standarde dogovorene od strane partnera, niz praksi je prethodno izabrano na osnovu potencijala da postanu primer koji se sledi. Ove prakse su zatim analizirane i evaluirane, a konačno je odabrano ukupno 15 (5 po tematskom stubu) najboljih primera.